

Justiční systémy ve všech demokratických státech zaručují právo na spravedlivý proces před nezávislými soudy. Je povinností každého státu vytvořit podmínky pro rychlé a kvalifikované projednání všech věcí a zabezpečit rovné postavení procesních stran i dostatečné personální a materiální zajištění činnosti všech orgánů a institucí působících v rámci tohoto systému. Cílem systému trestní justice je účinně stíhat a trestat porušení norem trestního práva. Na druhé straně vychází trestní právo ze zásady pomocné úlohy trestní represe. Státní donucení trestněprávními prostředky je třeba používat pouze tehdy, neexistuje-li jiné řešení k dosažení souladu chování lidí s právem.

Trestní politika každé země odráží její společenské, hospodářské a kulturní poměry. V závislosti na těchto vnějších podmínkách se mění pohled trestního práva na ochranu jednotlivce a sociálního společenství před trestnou činností. Zejména od druhé poloviny 20. století dochází k přehodnocování systému státní reakce na trestný čin a posuzování smyslu a účelu trestu.

Po roce 1989 se v oblasti trestní politiky začala věnovat pozornost zavádění nových forem trestů, opatření vykonávaných na svobodě a odklonů od klasického trestního řízení. Do popředí vystupuje snaha více individualizovat trestní postih, pozitivně motivovat pachatele trestného činu k životu v souladu s právem, posílit postavení osob poškozených trestnou činností a aktivně je zapojit do řešení trestních věcí. Důvodem je také potřeba řešit problémy přetížených soudů a přeplněných věznic, zlevnění trestního řízení a v neposlední řadě nalézt účinné formy prevence kriminality. Existuje několik způsobů, jak reagovat na tyto problémy. První možností je zesílení kapacity justičního systému zvýšením počtu soudců a pracovníků orgánů činných v trestním řízení. Druhou je zkrácení doby jednání před soudy zaváděním alternativních zjednodušených typů řízení. Třetí je pak snížení počtu věcí projednávaných

před soudy, a to cestou dekriminalizace (tj. vynětí deliktů ze sféry trestní justice rozhodnutím o tom, zda je určitý typ chování trestným činem či nikoli), depenalizace (tj. nahrazení trestních sankcí jinými dopady na pachatele), ukládání alternativních trestů a využití odklonů od standardního trestního řízení.

Cílem mé rigorózní práce je zjistit zda, v jakém rozsahu a za jakých předpokladů je v české praxi využíván institut podmíněného odsouzení a jaké jsou možnosti zapojení Probační a mediační služby a jejího uplatnění v rámci výkonu tohoto trestu.

Od těchto cílů se odvíjí i struktura této práce. Úvodní kapitola je zaměřena obecně na východiska podmíněného odsouzení a definování pojmů. V dalších kapitolách popisují jednotlivé zákonné podmínky, jejichž splnění je nutné pro užití tohoto institutu, možnosti zapojení Probační a mediační služby a v závěrečné kapitole se zabývám úvahami de lege ferenda.